

STAV ZUBNÍ HYGIENY V ČR

Hlavní zjištění kvantitativního průzkumu provedeného mezi pacienty zubních lékařů

Říjen 2006

OBSAH

Hlavní zjištění

strana 3

Příloha - grafy

strana 6

Realizátor projektu

strana 14

- Typický pacient (40 %) si čistí zuby 2x denně a navštěvuje zubního lékaře 2x za rok. Čištění zubů 2x denně je obvyklé pro ¾ dotázaných.
- Pravidelné prohlídky u zubního lékaře dodržují nejvíce mladí lidé do 20 let, mezi dětmi do 10 let činí tento podíl ¾. Od 20 do 50 let se návštěvnost snižuje směrem k jednorozční. Častěji než 2x ročně chodí k zubnímu lékaři spíše lidé starší 50-ti let.
- Výměna zubního kartáčku probíhá obvykle po 2-3 měsících (73 %).
- ¾ pacientů žvýkají žvýkačky bez cukru, nejčastějším důvodem je svěží dech (70 %), prevence zubního kazu (40 %), chuť (30 %) a příznivé pH (20 %).
- Naprostá většina, 95 % pacientů je informováno o pozitivním vlivu speciálních žvýkaček jako je např. Orbit, a to nejčastěji z reklamy a médií.
- Lidé nadprůměrně pečující o svůj chrup více hovoří o žvýkání se svým lékařem, vědí od něho o pozitivním vlivu žvýkání a častěji zmiňují zdravotní aspekty žvýkání – ochranu před zubním kazem a příznivé pH.

Východiska projektu

- Průzkum byl proveden formou samovyplňování mezi pacienty zubních lékařů.
- V této souvislosti je třeba mít na paměti, že výsledky výzkumu nevypovídají o chování obecné populace ČR, ale o chování pacientů zubních lékařů. (Datový soubor obsahuje výrazně méně lidí nad 60 let, u nichž lze v důsledku věku a nižší návštěvnosti zubních lékařů předpokládat i nižší nebo žádné využití prostředků zubní hygieny. Sebraná data rovněž obsahují oproti složení populace i méně dětí do 10 let a více žen.)

Frekvence čištění zubů

- Pro téměř ¾ dotčené populace (73 %) je typické čištění zubů 2x denně. Ženy přistupují k zubní hygieně poctivěji – téměř pětina z nich si čistí zuby 3x nebo vícekrát denně (oproti desetině mužů), naopak pětina mužů provádí tento úkon pouze 1x denně (oproti 6 % žen).
- Pokud pacienti navštěvují zubního lékaře i v pozdějším věku (nad 60 let), roste podíl těch, kteří si čistí zuby 3x a vícekrát denně.
- Mezi 10 a 20 lety věku je větší sklon k čištění zubů pouze 1x denně.

Frekvence návštěvy zubního lékaře

- Nejčastěji probíhá návštěva zubaře 2x ročně – vyjadřuje se tak více než polovina dotázaného vzorku pacientů (54 %).
- Necelá pětina chodí k zubnímu lékaři častěji (zejména ženy), necelá třetina pak méně často (hlavně muži).
- Pravidelné prohlídky 2x do roka nejvíce dodržují mladí lidé do 20 let, a to zejména děti do 10 let. Od 20 do 50 let se návštěvnost částečně snižuje ve prospěch jednorochí, dále se naopak frekvence zvyšuje – pětina lidí nad 50 let docházející k zubnímu lékaři tak činí 3x ročně nebo častěji.
- Kombinací frekvence čištění a návštěv zubního lékaře získáváme 5 skupin pacientů.
 - Největší skupinou je „typický pacient“ (40 %) – čistí si zuby 2x denně a lékaře navštěvuje 2x ročně. „Typický pacient“ je nejčastěji zastoupen ve věkové kategorii do 17 let a mezi ženami.
 - Zhruba pětina pacientů si rovněž čistí zuby 2x denně, k lékaři chodí jen 1x ročně. Nejčastěji ve věku od 18 do 44 let.
 - 11 % dotázaných naopak navštěvuje zubního lékaře minimálně 3x ročně při obvyklé frekvenci čištění zubů 2x denně. Nejvíce mezi 45 až 59 lety.
 - Poslední dvě skupiny jsou „extrémní“ co do frekvence čištění – 13 % si zuby čistí pouze 1x denně nebo vůbec (obzvlášť muži a dále mladí mezi 10-20 lety),
 - 15 % si naopak čistí zuby 3x nebo vícekrát denně – zejména pacienti nad 60 let.

Zubní kartáček a jiné prostředky ústní hygieny

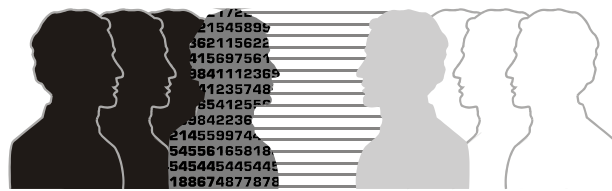
- Velká většina dotázaných (73 %) mění svůj zubní kartáček každé 2 až 3 měsíce. Desetina pacientů kupuje nový kartáček méně často, 17 % pak každý měsíc nebo ještě častěji. Opět jsou v tomto ohledu zodpovědnější ženy.
- Nejprísněji dohlížejí na kvalitu zubního kartáčku rodiče dětí do 10 let (čtvrtina z nich mění každý měsíc nebo častěji). S přibývajícím věkem „trvanlivost“ kartáčku roste. Výjimkou je věková kategorie 30 - 44 let, kdy zejména ženy více dbají na včasnou výměnu.
- Zodpovědnost v užívání vhodného kartáčku souvisí s typem pacienta – čím pečlivější ve frekvenci čištění zubů a v pravidelné docházce k zubnímu lékaři, tím spíše dbá na kvalitu kartáčku.
- ¾ pacientů žvýkají žvýkačky bez cukru. O něco více používají tyto žvýkačky ženy než muži, zcela nejčastěji mládež mezi 10 a 20 lety (86 %). Od 40 let věku klesá podíl žvýkajících pod 80 % hranici (až na 45 % ve věku nad 60 let).
- Ústní vodu používá 36 % dotázaných, ženy častěji. S přibývajícím věkem se podíl uživatelů zvyšuje.
- I další prostředky ústní hygieny využívají o něco více ženy než muži. Jedná se o mezizubní kartáčky a dentální nitě, které shodně používá zhruba čtvrtina pacientů. Mezizubní kartáčky nejvíce využívají lidé mezi 30 – 60 lety, dentální nitě mezi 20 – 50 lety.
- Při pohledu na používání dalších prostředků v souvislosti s typem pacienta je zřejmé, že zejména využití ústní vody, mezizubního kartáčku a dentální nitě roste s vyšší pečlivostí pacienta. Naopak žvýkačky bez cukru používá nejčastěji „typický pacient“.

Důvody žvýkání

- Celkově žvýká 85 % oslovených pacientů, vůbec nežvýká 15 %. Podíl žvýkajících je silně závislý na věku – zatímco do 29 let žvýká naprostá většina (95 %), mezi pacienty staršími 60-ti let jich žvýká 58 %. Častěji nežžvýkají pacienti podprůměrně pečující o zuby.
- Nejčastěji uváděným důvodem žvýkání je svěží dech (70 % - nadprůměrně ženy a věkové kategorie 10-40 let).
- Ochrana zubů před zubním kazem je druhá v pořadí uváděných důvodů (40 %), třetím důvodem je chuť žvýkaček (30 %). Prevenci zubního kazu zohledňují více ženy a lidé mezi 20 - 40 lety, chuť žvýkaček preferují muži a nejmladší věkové kategorie. S přibývajícím věkem důležitost chuti výrazně klesá.
- Pětina respondentů udává jako důvod udržení příznivého pH v ústní dutině (spíše ženy a pacienti mezi 20- 60 lety).
- Pouze 6 % pacientů žvýká na doporučení svého zubního lékaře. Tento aspekt je výraznější mezi dětmi do 10 let a také u pacientů starších 50-ti let.
- Pacienti nadprůměrně pečující o svůj chrup častěji žvýkají kvůli pH, ochraně před zubním kazem a na doporučení lékaře.
- Celkem čtvrtina dotázaných hovořila o žvýkání se svým zubním lékařem. Výrazněji tato zkušenost narůstá mezi staršími pacienty nad 50 let.
- Rozhovor s lékařem významně souvisí s pečlivostí pacienta - mezi těmi, kteří mluvili s lékařem o žvýkání, je výrazně více nadprůměrně pečujících o svůj chrup.

Pozitivní vliv speciálních žvýkaček

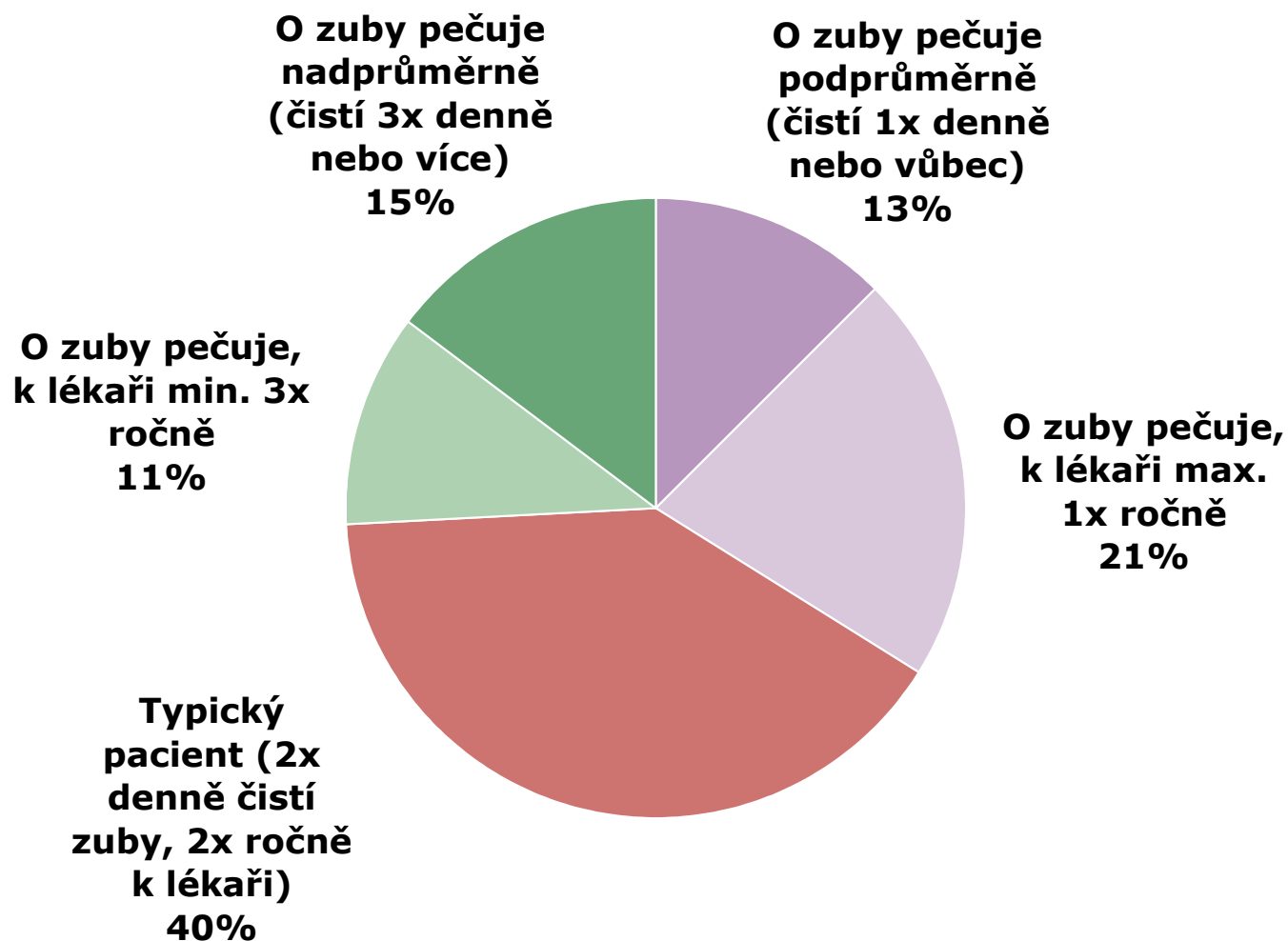
- O pozitivním vlivu speciálních žvýkaček se pacienti dozvídají nejčastěji z reklamy (79 %) a médií (36 %). Informaci z médií zachytili spíše lidé mladšího a středního věku do 40 let, zcela nejčastěji uvádí tento zdroj mládež mezi 10 – 20 lety. Z médií čerpají informace zvláště lidé od 30 do 50 let.
- Informace ohledně pozitivního vlivu speciálních žvýkaček od zubního lékaře získává celkem 14 % pacientů, nadprůměrně často se jedná o respondenty mezi 50 až 60 lety. Naopak ve věkových kategoriích od 10 do 30 let se dotázaní setkávají s těmito informacemi ze strany lékaře výrazně méně.
- Pacienti nadprůměrně pečující o svůj chrup výrazně častěji čerpají informace od svého zubního lékaře a z médií.
- Pouze 5 % pacientů udává, že o pozitivním vlivu žvýkaček dosud nic neví.

PŘÍLOHA – SEGMENTACE PACIENTŮ GRAFY

Typologie pacientů podle intenzity péče o zuby (frekvence čištění zubů a frekvence návštěv lékaře)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=25049

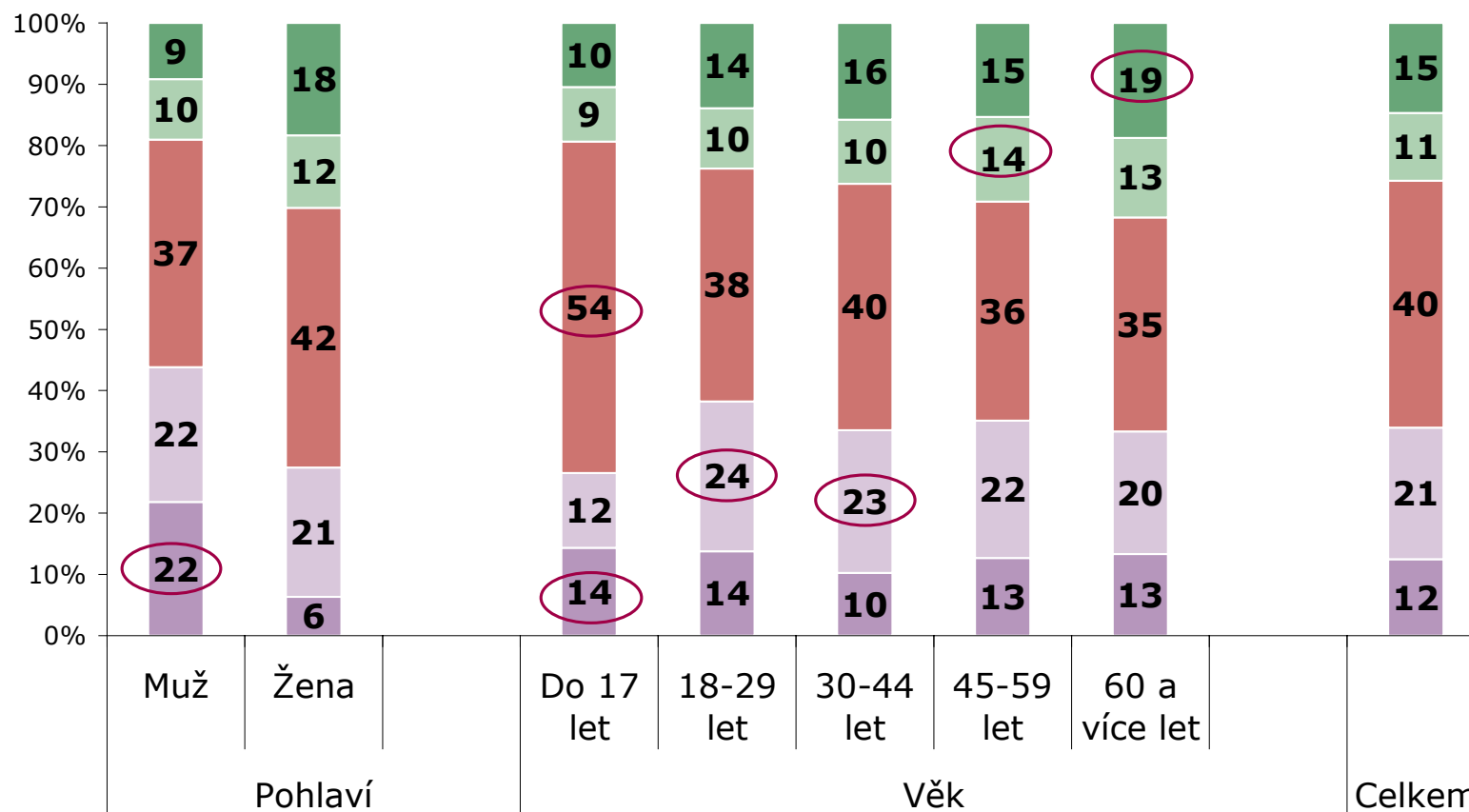

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Typ pacienta podle pohlaví a věku

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=25049

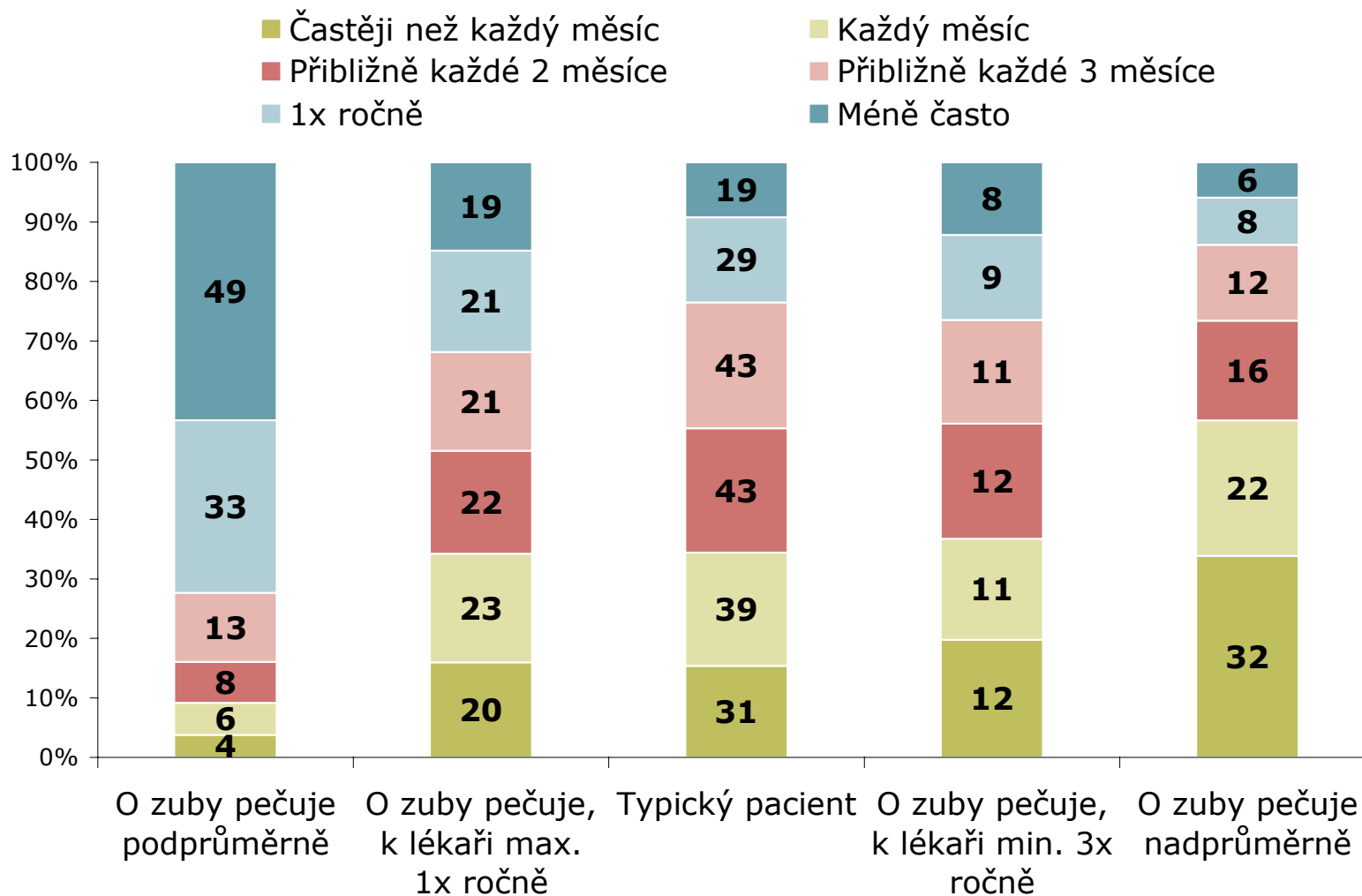
- O zuby pečuje nadprůměrně
- O zuby pečuje, k lékaři min. 3x ročně
- Typický pacient
- O zuby pečuje, k lékaři max. 1x ročně
- O zuby pečuje podprůměrně

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Výměna zubního kartáčku podle typu pacienta

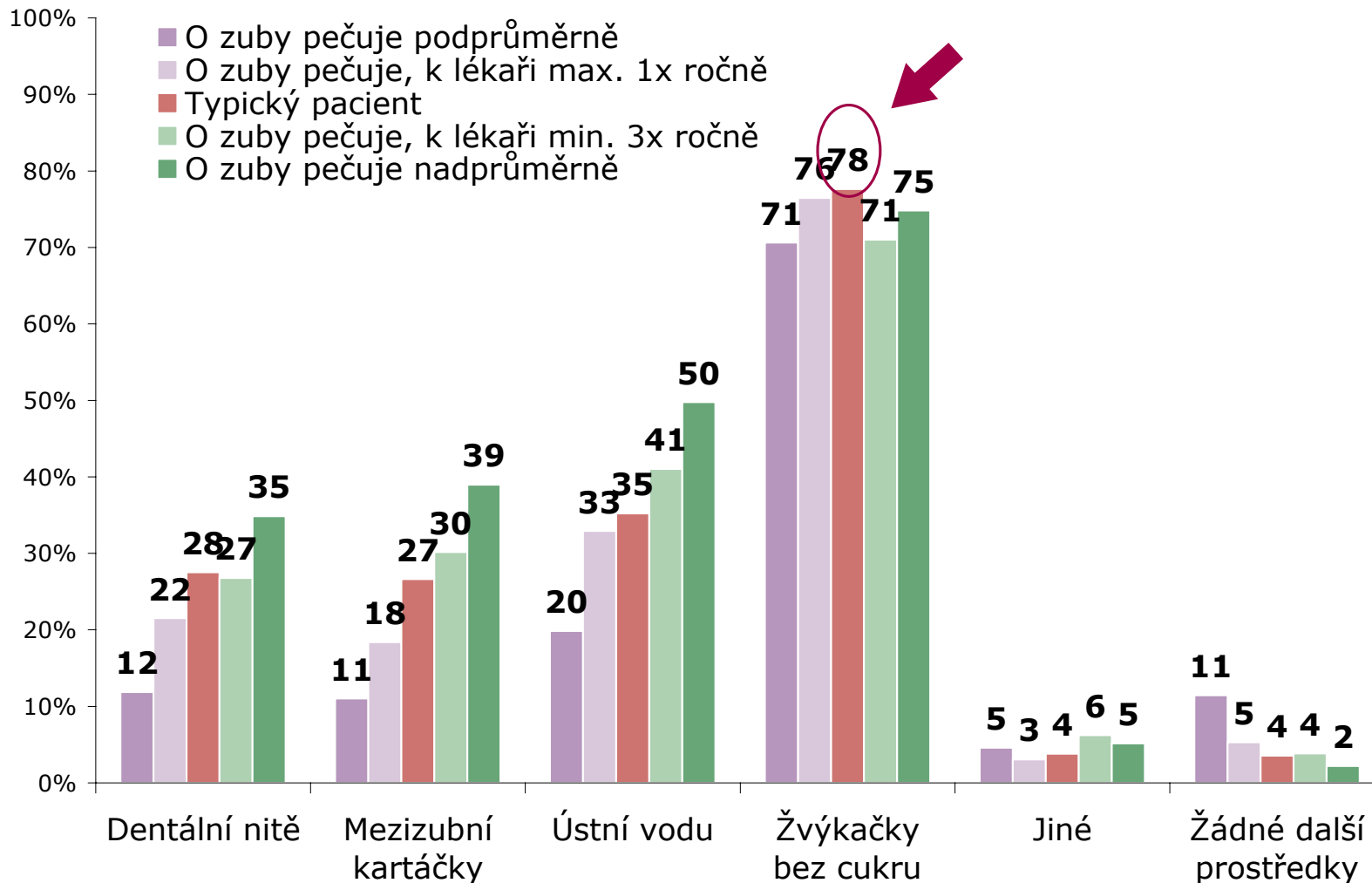
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=25049

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Využití dalších prostředků zubní hygieny podle typu pacienta

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=25049

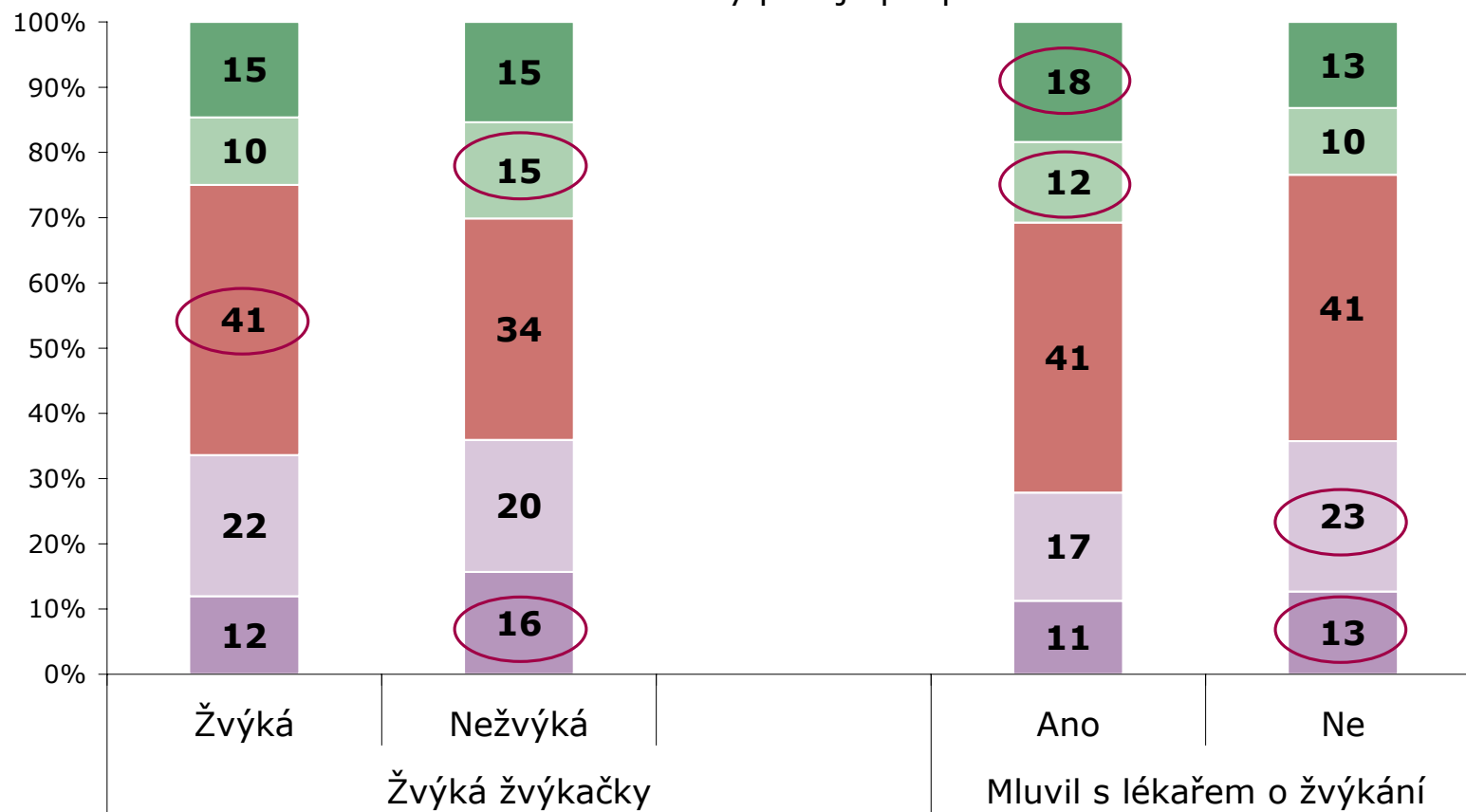

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Typ pacienta a žvýkání, rozhovor s lékařem o žvýkání

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=25049

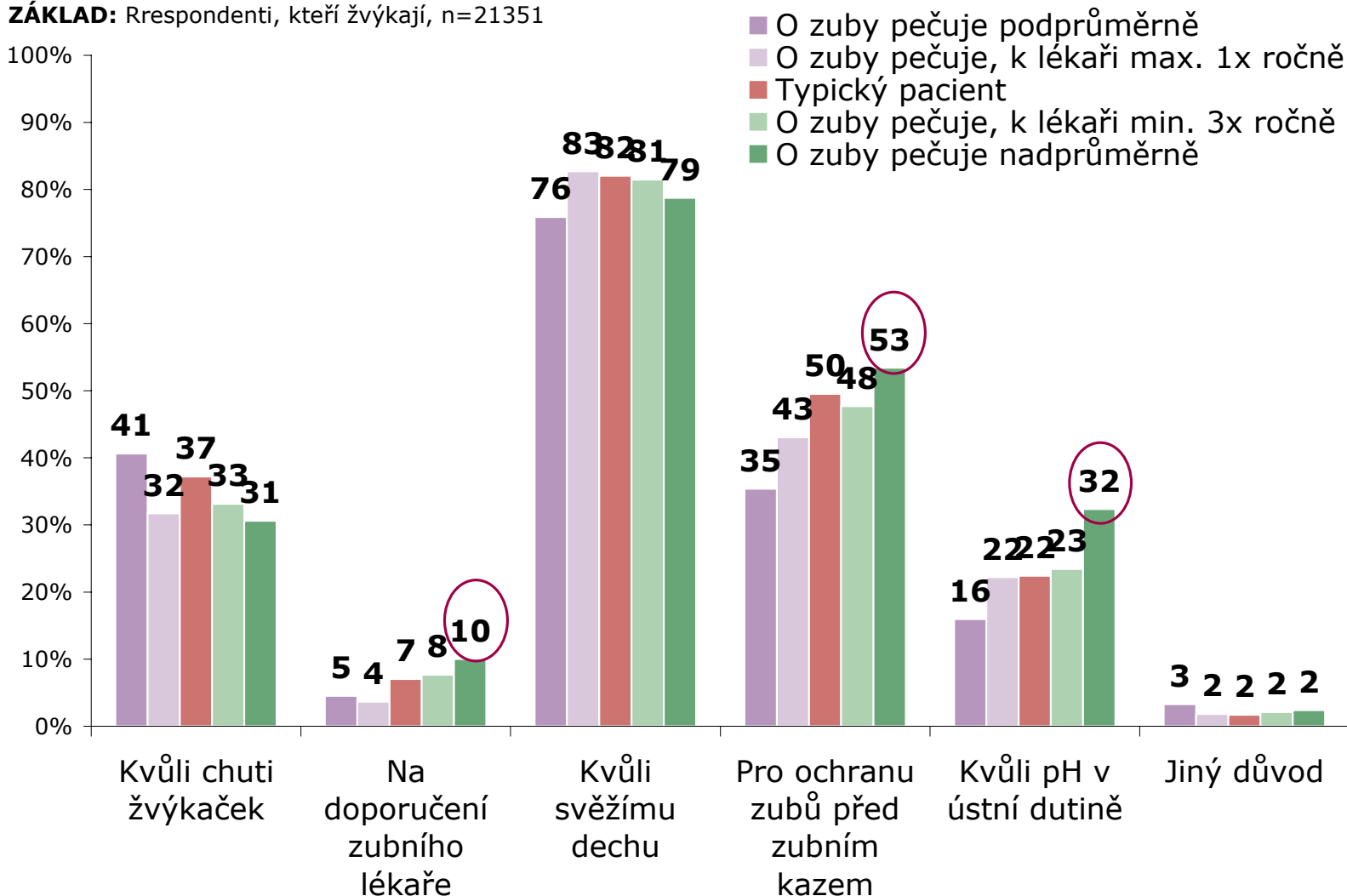
- O zuby pečuje nadprůměrně
- O zuby pečuje, k lékaři min. 3x ročně
- Typický pacient
- O zuby pečuje, k lékaři max. 1x ročně
- O zuby pečuje podprůměrně

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Důvody žvýkání podle typu pacienta

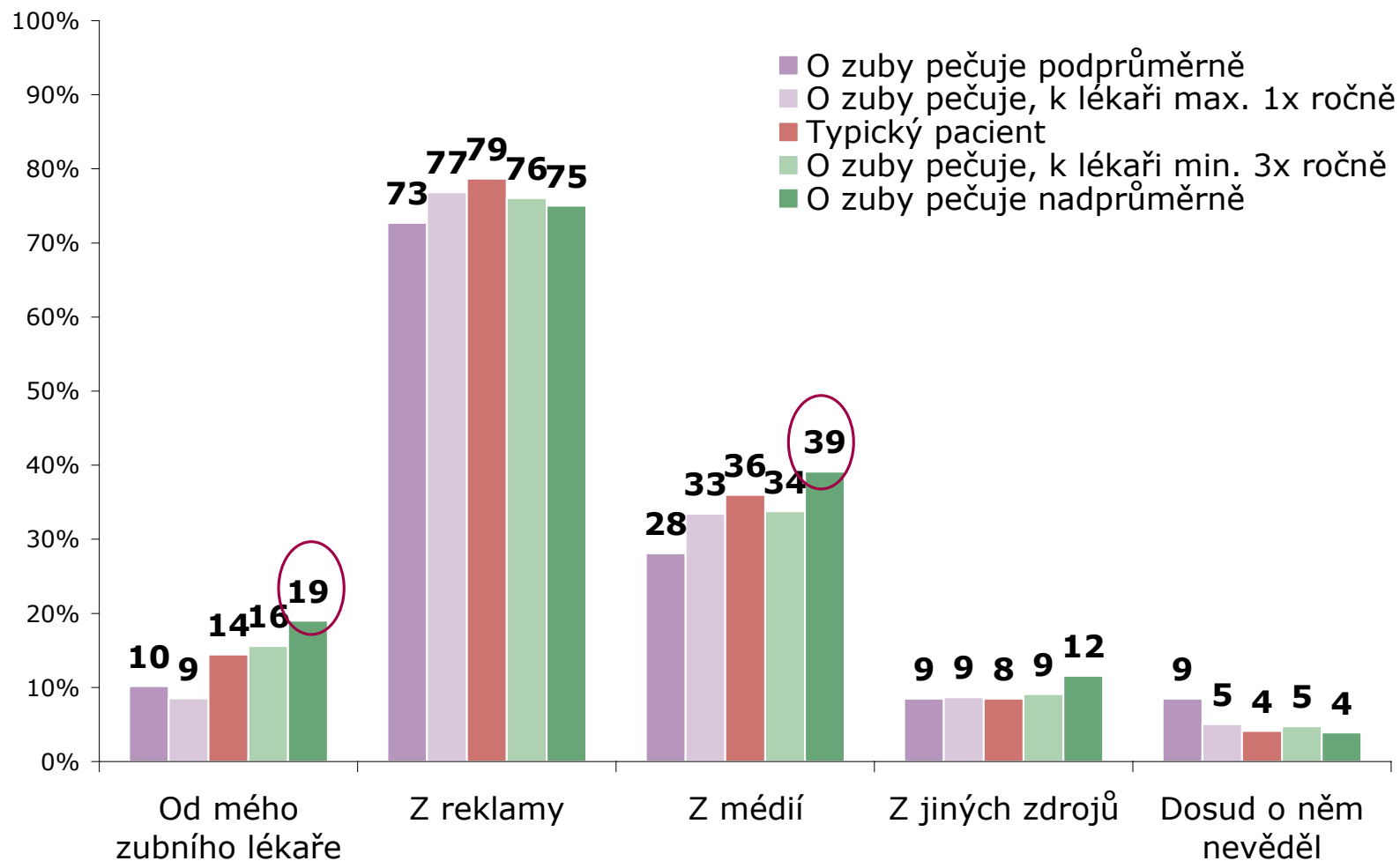
ZÁKLAD: Rrespondenti, kteří žvýkají, n=21351

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006

Zdroj informací o pozitivním vlivu žvýkaček - podle typu pacienta

ZÁKLAD: Respondenti, kteří žvýkají, n=25049

ZDROJ: STEM/MARK, Zubní hygiena 10/2006